

Eingin olja enn

Leitingarstjórin hjá oljufelagnum Chevron ávarar grön- lendingar og onnur ímóti at hava ov góðar vónir um eina komandi oljuvinnu í Grønlandi. Við Jyllands-Postin sigur Dave Lewis, at tey stöðugu politisku viðurskiftini í Grøn- landi gera tað áhugavert at leita eftir olju og gassi har, men at fólk eiga at síggja veruleikan í eyguni kortini. Enn er einki funnið, og tað fer at kosta minst 100 mia. krónur at fáa oljuvinnu í gongd í Grønlandi, sigur Dave Lewis.

Grönendingar eiga ikki at seta ov stórar vónir til oljuna

(Mynd: KNR)

Samherji missir

Avgerðin hjá íslenska fiskimálaráðharranum at eva lodnuskipunum boð um at steðga veiðini í vetur kemur fleiri íslenskum reiðaríum og virkjum á landi illa. Eitt av feløgnum, sum hefur lagt seg eftir at fiska lodnu, er Samherji á Akureyri, og felagið sigur, at avgerðin at steðga fiskiskapinum kostar felagnum slakar 30 mió. danskar krónur. Felagið tekur undir við teimum, sum halda, at fiskimálaráðharrin var í so skjótur at taka avgerð.

Skatta- og sosial- styrkja búskapin

Figgjarligur stabilitet- ur er høvuðsmálið hjá stjórnini, tí tað skapar figgjarligan vøkstur og vælferð í longra enda. Undir verandi umstøðum er ógvuliga umráðandi, at karmar verða skaptir fyri lægri rentu, sigur íslenska stjórnin í eini fráboðan

BÚSKAPUR

Leo Poulsen
leo@sosialurin.fo

Lønarsáttmálar fyri komandi trý árin verða grund- aðirásamárlønarhækkingar, við munandi hækkingum hjá teimum lægstlöntu, fyri at hjálpa lønarjavnan og figgjarligum stabiliteti. Stjórnin er til reiðar, grund- að á upprunaligt orðaða poli- itikkini, at strekkja seg langt fyri at fáa eina loysn á løn- arsamráðingunum.

Í fyrireikingunum til figg- arkarmarnar fyri komandi ár, ætlar stjórnin at seta fram hesar ætlanir innan skattapolitikkin (alt í íslenskum krónum):

- Persónsskattafrádrátturinn skal vaksa við 7.000 krón- um oman á inflatiónum komandi trý árin. Talan er um 2.000 krónur í 2009, 2.000 krónur ó 2010 og 3.000 krónur í 2011.
- Avmarkingargáttin fyri barnastuðul fyri stök for- eldur verður hækkað úr 100.000 upp í 120.000 krónur um mánaðin í 2008 og upp í 150.000 krónur í 2009. Fyri pør verður tal- an um eina øking úr 200.000 krónum upp í 240.000 krónur í 2008 upp í 300.000 krónur í 2009. (Hetta merkir, at íslending- ar kunnu forvinna meiri pening, áðrenn tað ávirkar mótrøkingina í barna- ískoytinum) Avmarkingar-

prosentid fyri annað og triðja barnið verður sam- stundis lækkað við einum prosent í 2008.

- Stjórnin fer at seta onnur tiltøk í verk fyri at lækka prísirnar á vørum, serliga matvørum. Aðrar skerj- ingar í tolli og avgjöldum fáa serliga umhugsan.
- Partafelagsskatturinn verð- ur minkaður úr 18% niður í 15% frá 2008 inntøkuár- inum at rokna, sum verður skattaður í 2009.

Ein íbúðarætlan skal gerast, har ábyrgdin hjá tí almenna verður útgreinað, og býtið av økjum og kostnaði mill- um land og kommunur skal endurskoðast við tí enda- máli, at skapa javnvág á íbúðarøkinum og persónlig- um stuðli. Samstundis ætlar stjórnin at endurskoða rentu- stuðulsskipanina við leigu- endurgjaldi í samráð við partarnar á arbeiðsmarknað- inum, saman við øðrum mál- um. Harafturat ætlar stjórnin at seta fylgjandi tiltøk í verk í samráð við kommunurnar:

- Leiguendurgjaldið skal vaksa til eitt mestamark upp á 46.000 krónur í staðin fyri verandi 31.000 krónur um mánaðin. Serlig leiguendurgjöld skulu eisi- ni økjust, og rætturin til hesi skal gerast minni strangur, fyri at kunna víðka hesi til fleiri húsar- hald. Vanlig og serlig leigu- endurgjöld kunnu tí í mesta lagi gerast 70.000 krónur, í staðin fyri sum nú 50.000 um mánaðin.
- Økti eftirspurningurin eftir bústøðum skal bætast við meiri liberalum virðis- morkum á lánnum fyri leiguíbúðir, og eini øking í talinum av lánnum til íbúð- arendamál, sum verða figgjað við stuðulrentu, upp til 750 slík lán um árið í fyra ár frá 2009 at rokna.

Stjórnin ætlar eisini at seta hesi tiltøk í verk:

- Virðisavmarkingarloftið fyri útrokning av rentu- stuðli skal økjust við 35% í 2008.
- Ognaravgjaldið verður strikað á húsakeypi fyri fólk, sum keypa hús fyrstu ferð.
- Húsauppsparingarskipan við skattalætta verður sett í verk fyri fólk 35 ár og yngri, fyri at egja teim- um til sparing, sum hava í kvittanum at spara upp til síni fyrstu hús ella heim.

Arbeiðsloysisgjaldið skal økjust á sama støði sum minstalønin. Inntøkurelater- að hægstamarks endurgjald skal økjust samsvarandi.

Almannaútgjald skal øk- ast í samsvari við verandi lóg. Ein nevnd undir bæði Heilsumálaráðnum og Almannaálaráðnum skal

setast at gjøgnumganga alla ta sosiala skipanina og koma við uppskotum um, hvussu hon kann gerast ein- faldari, samstundis sum hon skal staðfesta eitt lægsta livimark.

Partarnir í lønarsamráð- ingunum eru samdir um, at taka stig til eina tryggingar- skipan fyri álsvarligar per- sónligar skaðar ella tilburð- ir, sum kunnu føra til niður- sett arbeiðsføri. Ein serligur lønarskattur upp á 0,13% verður lagdur á arbeiðsgev- arar í tráð við samtykta sátt- málan. Tá hendan skipan er farin at virka, skal staturin rinda eina tilsvandandi upp- hædd í Endurvenjingar- grunnin frá 2009 at rokna. Stjórnin fer at leggja fram lógaruppskot sum tryggjar, at útgjöld úr Endurvenjing- argrunninum, fyri sjúku eins

Íslendingar fáa í lötuni ikki allarbestu skotsmálini frá europeiskum figgjarserfrøðingum

Steðga lánsveiting til íslenskar bankar

So stórir ivi er uppstaðin um figgjarstöðuna hjá íslensku bankun- um, at teir í nógvum fòrum als ikki fáa lán á altjóða figgjar- marknaðinum

FÍGGJARKREPPA

Leo Poulsen
leo@sosialurin.fo

Altjóða figgjarmarknaðir lata nú heilt aftur fyri íslenskari lánstøku. Tað skrivar enska blaðið Financial Times, sum bólkar íslensku bankarnar sam- an við ítalskum bygda- bankum og bretskum set- húsalánsveitarum.

Tað hevur verið nógv mett um, hvønn karakter íslenskir bankar fáa utt- anlans. Teir fáa sera góð skotsmál sum lánstakarar frá metingarfyritøkunum, tí teir hava altíð lokið krøvini frá Fíggjareftirlitinum, og góð úrslit seinastu árin telja eisini við. Kortini dreg- ur niður, at teirra kostnaður at upptaka lán á altjóða marknaðinum er ovurstórt.

Seinast í farnu viku var CDS (Credit Default Swaps) hjá Landsbankan- um 245 stig, hjá Glitni 415 og hjá Kaupthing 585.

Talið er ein meting hjá altjóða figgjarveitarum av, hvussu stórir vandin er fyri, at lánstakarar ikki

megna at halda sínar láns- skyldur komandi fimm árin. Hægri talið er, minni kredittvirði hevur lánstak- arin.

Í nevnda fòrinum skal Landsbankin rinda 2,45% omaná ásettu rentuna, sum er millum bankar. Er rent- an 4,60, skal Landsbankin rinda 7,45% í rentu, með- an Kaupthing skal rinda 10,45%.

Til samanberingar er CDS-talið hjá stóra, norð- urlenska bankanum Nordea, 100.

Financial Times hevur fyrr í vikuni tosað við tveir serfrøðingar hjá Barclay's Capital, Kentaro Kiso og Olly Johnson. Teir siga, at hóast tað er trøngligt í figgjarheiminum á altjóða- marknaðinum og minni reiðupeningur, er handils- skapurin ikki minni enn hann hevur verið.

Teir eru serfrøðingar í ráðgeving og millumgongu á lánnum fyri miðalstórar fyritøkur.

Serfrøðingarnir hjá Bar- clay's meta, at tað verður stongt fyri lánnum til ís- lenskar bankar. Í greinini verður sagt, at nógvir bank- ar, sum hava kredittvirði A, eins og íslensku bank- arnir, bretsk húsauppspar- ingarfeløg, kommunubank- ar í Italiu og nakrir írskir bankar hava, fáa als ikki loyvi til at upptaka lán und- ir nøkrum umstøðum.